

2. Transcripcions dels grups de discussió

2.1. Grup de discussió 1: noies joves

Treball de camp: Barcelona, 8 de juny de 2015

Components

Nom	Edat	Nivell estudis	Situació laboral	Codi postal
Clara	18	Estudiant univ.	Estudiant	08022
Anna	28	Llicenciada	Treballa (professora)	08006
Andrea	18	Estudiant univ.	Estudiant	08024
Berta	19	Estudiant univ.	Estudiant	08035
Laia	19	Estudiant univ.	Estudia i treballa	08160

Transcripció

Làmina 1

Dreta	Esquerra	Centre
75%	25%	–

La majoria es decanta per indicar que la làmina suggereix dreta, perquè la forma que es veu s'aixeca cap a la dreta i fins i tot, les lletres també es dirigeixen cap a la dreta.

En l'únic cas que es veu esquerra, la Clara diu que és degut a que la bafarada surt de l'esquerra.

Làmina 2

Dreta	Esquerra	Centre
20%	60%	20%

El 60% de les noies veu aquesta figura com esquerra ja que el traç començaria i acabaria a l'esquerra (Anna). A més a més, té més força la part esquerra. No obstant això, l'Andrea la veu com centre, perquè no li suggereix cap de les dues opcions que li donem.

Làmina 3

Dreta	Esquerra	Centre
100%	–	–

En aquesta làmina hi ha unanimitat: dreta. En bona part perquè s'assembla a una lletra D i la part corba assenyalada cap a la dreta. Com diu l'Anna, "podria ser la imatge gràfica d'alguna cosa".

Làmina 4

Dreta	Esquerra	Centre
60%	40%	–

Aquesta làmina presenta diversitat d'opinions. Per algunes noies, la corba baixa més cap a la dreta mentre que per a d'altres, la figura que hi ha a la làmina sembla pesar més cap a l'esquerra.

Làmina 5

Dreta	Esquerra	Centre
100%	–	–

Hi ha unanimitat: marquen dreta perquè el triangle està situat a la dreta. Fins i tot, manifesten que podria ser símbol d'alguna cosa.

Làmina 6

Dreta	Esquerra	Centre
60%	–	40%

La raó per marcar dreta és, com diu la Berta, "com tot és tant simètric, com les lletres van d'esquerra a dreta, poso dreta". En dos casos, però, davant la simetria, opten per marcar centre excepcionalment. Ningú marca esquerra.

Làmina 7

Dreta	Esquerra	Centre
60%	40%	–

Les raons per marcar dreta van des de "sembla una bafarada i va cap a la dreta" (Clara) o que està més amunt. La Berta fa una interessant reflexió al marcar esquerra: "es dona més importància a expressar-se que a pensar".

Làmina 8

Dreta	Esquerra	Centre
60%	40%	–

Marquen més dreta perquè la figura tendeix a la dreta, s'aixeca una mica més cap a la dreta i el forat del mig sembla més situat lleugerament cap a la dreta.

Làmina 9

Dreta	Esquerra	Centre
40%	60%	–

L'Andrea fa una referència al color: “potser el color blau m'ha fet inclinar cap a la dreta”. La mateixa noia 3 també parla de que marca dreta perquè en els dibuixos simètrics, ella començaria a dibuixar des de l'esquerra i acabaria en la dreta. Les altres noies marquen esquerra.

Làmina 10

Dreta	Esquerra	Centre
80%	20%	–

Predomina la dreta: “encara que el negre és més impactant, he marcat dreta per les dimensions” (Berta). Una altra raó és la que diu l'Anna: “ el rectangle està sencer i la figura negra està inacabada, com retallada....”.

Làmina 11

Dreta	Esquerra	Centre
60%	40%	–

Marquen més la dreta per varies raons: hi ha més elements a la dreta, pels colors blaus que es veuen més... La Laia marca esquerra i ho justifica així: perquè l'element negre és diferent i marca l'esquerra. El gris i el blau junts atrauen però per a mi el negre marca molt bé la diferència”.

Làmina 12

Dreta	Esquerra	Centre
80%	20%	–

Guanya aquí la dreta, bàsicament pel sentit que marquen la majoria de les fletxes que amés són més llargues cap a la dreta. La única noia que marca esquerra (Anna) es fixa més en la forma que sembla una corona que en les fletxes: “la última punxa és més petita i per això poso esquerra. Si hagués sigut més llarga, segurament hagués dit dreta per la continuïtat”.

Làmina 13

Dreta	Esquerra	Centre
80%	20%	–

Novament, les noies assenyalen més la dreta. La llum més fosca està a l'esquerra i la direcció de la llum va d'esquerra a dreta. Per aquest motiu indiquen dreta. També l'element està a la dreta.

Làmina 14

Dreta	Esquerra	Centre
60%	40%	–

Com està el quadrat a la dreta i la figura és més plena, marquen més dreta. Ara bé, altres noies assenyalen esquerra perquè la direcció i els elements estan més a l'esquerra.

Làmina 15

Dreta	Esquerra	Centre
–	100%	–

Unanimitat: marquen esquerra tant per la direcció que assenjala la fletxa com perquè comença i acaba la fletxa a l'esquerra. A més, la fletxa sembla que arrossegui tots els elements cap a aquesta orientació.

Làmina 16

Dreta	Esquerra	Centre
100%	–	–

En aquesta làmina també hi ha una plena coincidència: totes les noies del grup marquen dreta. Simplement, per la posició de la figura que lis sembla que està lleugerament situada més cap a la dreta.

Làmina 17

Dreta	Esquerra	Centre
100%	–	–

Marquen dreta totes les components del grup per la forma de la lletra D. Encara que les ratlles horitzontals- tal com explica la Laia- fan que es difumini més la forma de la lletra D, cosa que no passava en la làmina 3.

Làmina 18

Dreta	Esquerra	Centre
20%	80%	–

Majoritàriament marquen esquerra pel triangle que sembla estar més cap a l'esquerra. L'Andrea marca dreta "perquè la línia blava és com un esglaó i arriba cap el triangle i és com si anés cap a la dreta". En tot cas, totes coincideixen en dir que és un dibuix lleig, buit, com inacabat.

Làmina 19

Dreta	Esquerra	Centre
40%	40%	40%

Diversitat d'opinions en aquesta làmina. Fins i tot hi ha una noia que assenyala centre. Marquen dreta perquè és a la dreta que hi ha el pic i és diferent la part dreta de l'esquerra. I altres marquen esquerra també per la diferència entre les parts però per a elles predomina l'esquerra.

Làmina 20

Dreta	Esquerra	Centre
40%	60%	–

Encara que força igualat, predomina l'esquerra perquè és on estan els elements i això fa que pesi més l'esquerra. Encara que algunes persones marquen dreta perquè la llum sembla anar d'esquerra a dreta i la part més il·luminada està a la dreta.

Làmina 21

Dreta	Esquerra	Centre
40%	40%	20%

Molt igualat. En alguns casos, assenyalen dreta o esquerra sense una raó concreta. En d'altres, perquè es començaria a escriure o dibuixar des de l'esquerra i per això, indiquen esquerra. Una persona marca centre perquè la làmina i el seu contingut no li suggereixen res.

Làmina 22

Dreta	Esquerra	Centre
80%	20%	–

Assenyalen bàsicament la dreta, pels colors de la mateixa gamma que estan agrupats a la dreta. La única noia que indica esquerra (Laia) ho fa perquè li crida l'atenció el color vermell.

Làmina 23

Dreta	Esquerra	Centre
40%	60%	–

Les noies que marquen dreta ho fan pel color verd o bé perquè perceben que la part esquerra està inacabada i per aquest motiu indiquen dreta. Contràriament, aquelles que diuen esquerra ho fan degut a que és un laberint que comença precisament per l'esquerra i també pel seu color verd, més vinculat a l'esquerra i a l'ecologia.

Làmina 24

Dreta	Esquerra	Centre
80%	20%	–

Les noies indiquen dreta majoritàriament, perquè la forma és més gran a la dreta.

Làmina 25

Dreta	Esquerra	Centre
20%	80%	–

Bàsicament, assenyalen esquerra perquè troben que hi ha més pes a l'esquerra. També pel color (més intens) i perquè la fletxa és més llarga. La noia que marca dreta (Clara) ho fa precisament perquè la fletxa buida li crida més l'atenció.

2.2. Grup de discussió 2: nois joves

Treball de camp: Barcelona, 8 de juny de 2015

Components

Nom	Edat	Nivell estudis	Situació laboral	Codi postal
Arnau	20	Estudiant univ.	Estudiant	08912
Victor	20	Estudiant univ.	Estudiant	08310
Juan	26	Estudiant univ.	Aturat	08012
Rubén	20	Estudiant univ.	Estudiant	08021
Enric	22	Estudiant univ.	Estudiant	08930
Guillem	18	Estudiant univ.	Estudiant	08017
Gerard	18	Estudiant univ.	Estudiant	08026
Xavier	20	Estudiant univ.	Estudiant	08195

Transcripció**Làmina 1**

Dreta	Esquerra	Centre
87,5%	12,5%	–

La majoria diu que la primera làmina suggereix dreta, perquè la corba està més decantada cap a la dreta que cap a l'esquerra. També alguns veuen clarament la lletra D.

Quan es veu esquerra, és degut a que pensa que el dibuix comença a fer-se per l'esquerra i això determina escollir aquesta alternativa.

Làmina 2

Dreta	Esquerra	Centre
–	100%	–

El total dels nois veu aquesta figura com esquerra bàsicament per la forma. El Xavier, per exemple, comenta “que la forma que fan els angles, un està més baix que l'altre i com sempre llegim d'esquerra a dreta, et fixes més a la part esquerra”. En algun cas es marca esquerra, encara que de forma “irracional”, sense poder donar cap explicació.

Làmina 3

Dreta	Esquerra	Centre
100%	–	–

En aquesta làmina marquen de forma majoritària dreta, perquè els recorda una lletra D i la part corba està situada cap a la dreta. La part dreta de la figura és la que sobresurt i domina la làmina.

Làmina 5

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

La làmina provoca opinions molt diverses. Els nois que marquen dreta ho fan perquè perceben la part dreta com més definida i concreta, i també perquè hi ha més elements a la dreta. Per contra, aquells que assenyalen esquerra es deu a que el primer que veus és l'esquerra i, a més, si comences a dibuixar o mirar ho fas des d'aquesta banda.

Làmina 5

Dreta	Esquerra	Centre
87,5%	12,5%	–

A la làmina 5, la majoria dels nois del grup perceben dreta. El triangle està a la dreta i per a ells, la resta no compta. El Víctor, el qual assenyalava esquerra, ho fa precisament perquè “veig més marge, més aire en la part esquerra i això em fa no fixar tant en el triangle. Em crida més l'atenció l'espai lliure que hi ha a la dreta”.

Làmina 6

Dreta	Esquerra	Centre
37,5%	62,5%	–

Molts nois marquen esquerra perquè és on es concentren més els elements. A més a més, la direcció de les lletres, en llegir-les o escriure-les, és d'esquerra a dreta. Algun noi veu la part esquerra del triangle més gran que la de la dreta. Aquells que marquen dreta ho fan de forma inconscient i no saben raonar el perquè.

Làmina 7

Dreta	Esquerra	Centre
37,5%	62,5%	–

Marquen més esquerra que dreta. Les raons són diverses: la vinyeta del còmic surt de l'esquerra; és com si hagués una figura a l'esquerra de la qual surt la bafarada... El Víctor afirma que marca esquerra "perquè la bafarada de la dreta està tan ben feta que això li fa fixar en ho mal feta que està la de l'esquerra". Qui indica dreta ho fa per: estètica (la forma li agrada més) o bé, com diu el Rubén, "perquè el de l'esquerra parlaria i el de la dreta, pensaria".

Làmina 8

Dreta	Esquerra	Centre
75%	25%	–

Marquen més dreta perquè la figura tendeix a la dreta, la punta del triangle tira més cap a la dreta. Els nois que indiquen esquerra ho fan perquè veuen més espai lliure a l'esquerra.

Làmina 9

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

La làmina 9 comporta una forta diversitat. Alguns troben que el triangle està situat més a l'esquerra i per aquesta raó marquen aquesta opció. D'altres, assenyalen dreta perquè sembla com si el triangle anés a caure i la inèrcia d'aquest moviment faria caure el triangle cap a la dreta.

En comparar aquest triangle en tons blaus amb el triangle vermell amb figura negra al seu interior, tots coincideixen en dir que els colors blaus són més agradables i el color vermell anterior era un contrast massa fort, fins i tot una mica desagradable.

Làmina 10

Dreta	Esquerra	Centre
87,5%	12,5%	–

Fonamentalment, marquen la dreta ja que els crida molt més l'atenció la figura amb la creu al seu damunt. També pel seu color blau. El Juan es decanta per l'esquerra degut a que les figures de la dreta no li criden tant l'atenció com la figura negra.

Làmina 11

Dreta	Esquerra	Centre
37,5%	62,5%	–

Aquí predomina l'esquerra, bàsicament pels colors vermell i negre.

Quan marquen dreta, ho fan molt per qüestions estètiques: la combinació de colors blau i gris la consideren més agradable. Una altra raó per escollir dreta és la que anomena el Xavier: "a la dreta hi ha dos rectangles ben fets mentre que a l'esquerra el rectangle està com inacabat, mal fet...".

Làmina 12

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

Aquí els nois assenyalen tant la dreta com l'esquerra. La majoria que marca dreta, ho fan per la direcció que marquen bona part de les fletxes.

Els nois que indiquen esquerra justifiquen la seva resposta en base a que es fixen més en el punt de partida de les fletxes que en la direcció que marquen. Curiosament, 6 del 8 nois centren l'atenció en les fletxes; els altres dos marquen esquerra i els atrau més la figura que els recorda una corona i es fixen en la part esquerra que la perceben com inacabada o mal feta.

Làmina 13

Dreta	Esquerra	Centre
62,5%	37,5%	–

En aquesta làmina, assenyalen més la dreta perquè hi ha la figura que apunta cap a la dreta.

Els nois que els suggereix esquerra ho fan perquè hi ha més espai buit, o bé, "apart de l'espai, sembla que hi ha una figura en moviment –sembla un peix– que va en direcció cap a l'esquerra. També els colors són més lluminosos i suaus a l'esquerra" (Víctor).

Làmina 14

Dreta	Esquerra	Centre
62,5%	37,5%	–

Assenyalen dreta pels color blaus i grisos, que són de tonalitats similars, mentre que el taronja, etc. són massa diferents i creen massa contrast. No obstant, el Víctor dóna una altra explicació: “és com si anés a passar alguna cosa important a la dreta i els colors més vius ho anuncien”. Per contra, alguns veuen que el que va a passar passarà a l'esquerra i per això marquen aquesta opció.

Làmina 15

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

Els nois que indiquen dreta ho justifiquen dient que la majoria dels elements es concentren a la dreta de la làmina, i també pel color més fosc de la fletxa a la dreta.

Aquells que indiquen esquerra bàsicament és degut a que és la direcció que indica la fletxa.

Làmina 16

Dreta	Esquerra	Centre
100%	–	–

En aquesta làmina hi ha coincidència: tots els nois del grup perceben dreta, bàsicament per la forma i també per la ubicació de la figura en el conjunt de la làmina. Com diu el Víctor “la simplicitat de la figura, el contrast entre blanc i negre m'agrada més”.

Làmina 17

Dreta	Esquerra	Centre
100%	–	–

Marquen tots dreta degut la forma que els recorda la lletra D. Potser per la forma, potser per la textura... però marquen dreta. El Ruben comenta que “fins i tot les línies marrons van en direcció a la dreta”. En tot cas, coincideixen en afirmar que aquesta figura els agrada més que la figura de la làmina 3, degut a la utilització de colors més suaus i agradables.

Làmina 18

Dreta	Esquerra	Centre
37,5%	62,5%	–

Marquen una mica més esquerra que dreta.

L'explicació que donen els que marquen esquerra és perquè es fixen en la línia blava situada al cantó esquerra i que sembla apuntar cap algun lloc.

Si marquen dreta, és degut a que diuen percebre més espai a la dreta de la làmina

En general, és una làmina que no agrada i els resulta molt buida, massa simple.

Làmina 19

Dreta	Esquerra	Centre
12,5%	87,5%	–

La majoria dels nois indiquen esquerra, perquè els hi crida més l'atenció el pic desdibuixat i inacabat.

Aquells que indiquen dreta ho fan perquè els pics més definits estan a la banda dreta de la figura. També perceben més espai lliure a la dreta.

Làmina 20

Dreta	Esquerra	Centre
25%	75%	–

Predomina l'esquerra com l'opció preferida, ja que és on es concentren més elements i també sembla haver més llum i claredat.

Qui marca dreta es deu que percep el color blau més fosc i és això el que li atrau més.

Làmina 21

Dreta	Esquerra	Centre
62,5%	37,5%	–

Guanya aquí l'opció dreta, fonamentalment perquè es començaria a escriure o dibuixar des de l'esquerra en direcció a la dreta. També algun noi esmenta com “no hi ha res, em fixo en la fletxa de la numeració i indica dreta”...

Els nois que indiquen esquerra no saben trobar una justificació però és la que els ha suggerit el full en blanc.

Làmina 22

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

Molt igualat, no hi ha una opció clara. Assenyalen dreta pels colors de la mateixa gamma (tons blaus) que estan agrupats a la dreta.

El color vermell és la principal raó per marcar esquerra: “és un color fort, viu, recorda la sang... em crida l'atenció...” explica el Guillem.

Làmina 23

Dreta	Esquerra	Centre
–	100%	–

Clarament perceben esquerra. Per a uns, l'entrada a aquesta mena de “laberint” està a l'esquerra. Per a altres, és la sortida de la figura la que està a l'esquerra. En tot cas, el que els atrau més és la part blanca de la figura, on queda interrompuda, on acaba o comença.

Làmina 24

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

Les dues alternatives queden igualades. La dreta es marca perquè la figura baixa cap a la dreta, “sembla indicar la dreta” comenta el Xavier.

Els nois que indiquen esquerra ho justifiquen en base a que la figura és més ampla, té més contingut de color negre i s’inicia a la part esquerra del full.

Làmina 25

Dreta	Esquerra	Centre
12,5%	87,5%	–

Predomina l’esquerra perquè troben que hi ha més pes a l’esquerra. El negre els atrau més; a més la fletxa negra és més llarga.

El Ruben assenyala dreta “perquè encara que la fletxa blava està al mig, per a mi forma part de la dreta de la figura i, per tant, hi ha més elements a la dreta”.

2.3. Grup de discussió 3: dones adultes

Treball de camp: Barcelona, 18 de juny de 2015

Components

Nom	Edat	Nivell estudis	Situació laboral	Codi postal
Bet	54	Diplomada	Aturada	08005
Rosa	51	Formació Professional	Autònoma (assegurances)	08903
Maria	32	Formació Professional	Aturada	08025
Montse	44	Batxillerat	Activa (secretaria)	08006
Laura	44	Llicenciada	Aturada	08022
Natalia	42	Formació Professional	Aturada	08022

Transcripció

Làmina 1

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

En aquesta làmina, observem disparitat d'opinions. Les dones que diuen dreta parlen de més volum en el cantó dret; una altra explicació és que “és com una ona que va cap a la dreta. A més, les lletres també estan ordenades de l'esquerra cap a la dreta”(Laura).

Aquelles que marquen esquerra parlen de que la part esquerra de la figura pesa més i l'el·lipse també està situada a l'esquerra.

Làmina 2

Dreta	Esquerra	Centre
16,6%	33,3%	50%

En la làmina 2, trobem diverses opcions, fins i tot la de centre (en aquest cas, perquè diuen veure el rombe al mig del full).

Quan posen esquerra és degut a que la part més fosca l'observen a la banda esquerra de la figura.

Làmina 3

Dreta	Esquerra	Centre
100%	–	–

Aquí hi ha unanimitat. Totes les dones assenyalen dreta perquè veuen una lletra D, a més destacada en negre. Predomina, doncs, la forma negra sobre la blava, més petita i que, en aquest cas, passa desapercebuda.

Làmina 4

Dreta	Esquerra	Centre
83,3%	16,6%	–

La làmina 4 també presenta més marcatges de dreta. Les explicacions són diverses. És interessant l'associació d'idees que realitza la Laura: “és com un collaret de diamants i em pregunto: qui es pot comprar aquest tipus de collaret? Gent de dretes...”. Altres explicacions van des de que el collaret surt de l'esquerra en direcció cap a la dreta; una altra justificació és que “la part dreta de la figura sembla que està més a prop, és una qüestió de perspectiva...” (Bet).

La única dona a la que li suggereix esquerra és perquè les lletres surten de l'esquerra quan comencem a escriure-les

Làmina 5

Dreta	Esquerra	Centre
100%	–	–

A la làmina 5, perceben totes les dones dreta, ja que el triangle està ubicat més cap a la dreta i crida més l'atenció. També veuen el quadrat negre més cap a la dreta si tenim en compte la seva situació en el conjunt del full.

Làmina 6

Dreta	Esquerra	Centre
83,3%	16,6%	–

Marquen esquerra majoritàriament per dos motius: el color verd l'associen a ecologisme i esquerres, i també perquè les lletres van des de l'esquerra cap a la dreta, en el sentit de l'escriptura. En aquest cas, la importància se li dona a les lletres i no a la figura.

Làmina 7

Dreta	Esquerra	Centre
66,6%	33,3%	–

En la làmina 7, marquen més dreta. En alguns casos, “perquè de les dues figures, m’agrada més la de la dreta perquè és més orgànica, sembla un núvol...l’altra figura la veig més geomètrica i la seva punta no m’agrada gens” (Natalia). La Bet explica “a mi m’agrada més la de la dreta perquè l’altra s’assembla més a les figures que han anat sortint fins ara. Prefereixo el núvol perquè és completament diferent”.

Quan es marca esquerra és perquè la figura de l’esquerra és més gran i domina més en el conjunt de la làmina.

Com anècdota, la Bet comenta: “m’estic començant a espantar perquè només marco dreta...”.

Làmina 8

Dreta	Esquerra	Centre
66,6%	33,3%	–

Quan indiquen dreta és perquè “és negra i està situada una mica més cap a la dreta”(Montse).

Si assenyalen esquerra és bàsicament perquè associen el color vermell amb esquerra.

Làmina 9

Dreta	Esquerra	Centre
83,3%	16,6%	–

En aquesta làmina domina la percepció de dreta. El color blau es relaciona amb la dreta; tal com diu la Laura, “estic robotitzada, els colors m’influeixen molt”. També observen que les bombolletes de la part dreta del triangle són més grosses. Cal remarcar l’explicació de la Natalia: “veig molt integrada la figura amb el seu farcit i el fons. És una cosa que flueix bé, tranquil·la, relaxada. Per a mi és dreta perquè flueix; l’esquerra seria anar contracorrent”.

Làmina 10

Dreta	Esquerra	Centre
33,3%	66,6%	–

Bàsicament, marquen esquerra perquè hi ha més volum i pesa més l'esquerra pel color intens. En alguna ocasió, es diu que “la creu marca clarament la dreta però a mi no en dóna la gana i porto la contrària a la creu: marco esquerra” (Montse).

L'opció dreta es marca pel color blau, per ser la figura més gran i també per la creu que els suggereix aquesta alternativa.

Làmina 11

Dreta	Esquerra	Centre
66,6%	33,3%	–

Novament, marquen més la dreta. Les dues figures negres separen els elements i donen més importància a la part dreta amb tonalitats blaves i on hi ha més elements que a l'altra banda.

Aquelles que indiquen esquerra ho fan perquè lis crida més l'atenció les figures negres que semblen donar més predomini a la part esquerra. La Natalia afegeix més arguments: “per a mi, els dos rectangles negres em donen sensació de moviment, sembla que pugen i baixen i segons la meua opinió, estan a l'esquerra”.

Làmina 12

Dreta	Esquerra	Centre
33,3%	66,6%	–

Els arguments per optar per l'esquerra són fonamentalment el sentit de les fletxes que assenyalen esquerra o perquè la part esquerra sembla més inacabada.

Però quan es marca l'opció dreta es justifica perquè de nou els recorda el dibuix d'una corona o també pel sentit de les fletxes.

Làmina 13

Dreta	Esquerra	Centre
83,3%	16,6%	–

Predomina aquí la dreta ja que la figura dibuixada està a la dreta. En aquest cas, per a elles és més important la situació de la figura que el moviment que sembla indicar. També força significativa és l'explicació de la Laura: “veig el símbol de Nike,... pàdel, doncs dreta”.

La dona que marca esquerra és perquè la figura sembla anar cap a l'esquerra.

Làmina 14

Dreta	Esquerra	Centre
83,3%	16,6%	–

Assenyalen fonamentalment dreta. El rectangle blau (color de dretes) està a la part dreta del dibuix. Els colors vius assenyalen també que va a succeir alguna cosa a la dreta.

Quan indiquen esquerra és degut a que lis crida més l'atenció els colors càlids i diferents, així com els pics i un cert moviment.

Làmina 15

Dreta	Esquerra	Centre
33,3%	66,6%	–

Les dones que diuen dreta ho justifiquen dient que hi ha més pes a la dreta (lletres); a més el color blau està decantat cap a la dreta. De nou, la Montse explica que posa dreta perquè la fletxa indica clarament cap a l'esquerra i vol portar la contrària.

Per altra banda, la direcció de la fletxa és la principal raó per a assenyalar esquerra ja que apunta cap allà.

Làmina 16

Dreta	Esquerra	Centre
83,3%	16,6%	–

En aquesta làmina, es tria majoritàriament dreta, sobre tot per raons de situació, ja que la figura no està totalment centrada.

Quan opten per esquerra “és pel xoc entre blanc i negre, el pic del triangle es veu molt pronunciat i afilat, aquí no flueix res” (Natalia).

Làmina 17

Dreta	Esquerra	Centre
100%	–	–

Marquen dreta totes les membres del grup. Tornen a dir que és una lletra D i per tant, l’associen amb dreta. Encara que diuen que aquesta làmina -en comparació amb la làmina 3- “té més moviment”, “sembla la vela d’un veler”, o “té textura de fusta sobre tot pel seu color que ho recorda”.

Làmina 18

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

Aquí observem les dues opcions. Quan veuen la làmina com dreta ho atribueixen al color blau o “a una escala que va d’esquerra a dreta. El triangle està a la dreta i va cap avall” (Natalia).

La Bet justifica perquè veu esquerra: “és una caixa rodona i jo veig el que hi ha dins. El triangle de dintre està agafat amb una espècie de manivela que la mou algú o alguna cosa que està a l’esquerra”. Una altra raó esmentada per marcar esquerra és que sembla que el moviment del mecanisme faria estirar el triangle cap a l’esquerra.

Làmina 19

Dreta	Esquerra	Centre
16,6%	83,3%	–

La majoria percep esquerra. Les explicacions que donen van des de “és un dibuix infantil, un “garabato””(Natalia), “la part diferent, la que trenca la simetria està a l’esquerra” (Bet) o com diu la Laura “perquè és raro i quan algú pensa en alguna cosa estranya, rara, no pensa en dreta sinó en esquerra”.

L’opció dreta es marca perquè el traçat s’adreça cap a la dreta.

Làmina 20

Dreta	Esquerra	Centre
33,3%	66,6%	–

La làmina 20 els suggereix més esquerra, ja que la llum i els estels els situen més en aquest cantó. Es concentren més elements a l'esquerra.

Quan diuen dreta és perquè es percep més llum a la dreta, i també perquè els estels van en direcció dreta.

Làmina 21

Dreta	Esquerra	Centre
50%	33,3%	16,6

Aquí trobem les tres opcions (inclosa la de centre). Quan posen dreta és “perquè em recorda un full en blanc, una papereta, quelcom del sistema” (Laura) o “veig un túnel amb una llum al final” (Natalia).

Per contra, l'alternativa esquerra la marquen més irracionalment o precisament per la blancor.

Làmina 22

Dreta	Esquerra	Centre
66,6%	33,3%	–

En la làmina 2, l'opció majoritària és la dreta, perquè els colors blavosos recorden la dreta.

En marcar esquerra, les raons que es comenten són que els colors són més vius, lis crida més l'atenció el vermell. O simplement perquè és molt més original la part esquerra de la làmina.

Làmina 23

Dreta	Esquerra	Centre
16,6%	83,3%	–

L'alternativa que rep més puntuació és l'esquerra. Crida més l'atenció el blanc (l'entrada al “laberint”) que el propi laberint; també associen el color verd novament amb esquerra.

Per a altres dones, té més profunditat i amplitud la part dreta de la figura (és a dir, hi ha més quantitat de verd a la dreta).

Làmina 24

Dreta	Esquerra	Centre
66,6%	33,3%	–

Guanya aquí l'opció dreta, ja que el moviment, la direcció és cap a la dreta.

Per a altres dones, és esquerra ja que “ és un símbol, quelcom transgressor i poc correcte” (Natalia); també “perquè la part més grossa i el seu origen està a l'esquerra” (Bet).

Làmina 25

Dreta	Esquerra	Centre
16,6%	83,3%	–

Predomina l'esquerra. Crida més l'atenció la part de color negre, ja que la fletxa també és més llarga i, en general, lis resulta més intensa. Excepcionalment, la mirada s'orienta cap a la dreta pel traç de color vermell, encara que la fletxa és buida.

2.4. Grup de discussió 4: homes adults

Treball de camp: Barcelona, 11 de juny de 2015

Components

Nom	Edat	Nivell estudis	Situació laboral	Codi postal
Josep	32	Doctor	Actiu	08173
Joaquim	44	Diplomat universitari	Actiu (professor)	08005
Francisco	50	Llicenciat	Actiu	08030
Santiago	47	Formació Professional	Aturat	08025
Carles	46	Llicenciat	Actiu (disseny gràfic)	08030
Ramon	53	Llicenciat	Actiu (comptabilitat)	08029
Jordi	44	Llicenciat	Actiu	08340
Alejandro	53	Llicenciat	Actiu (economista)	08021

Transcripció**Làmina 1**

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

En aquesta làmina, trobem les dues opcions. Els homes que marquen dreta ho fan per dos motius: veuen una zona àrida, aspra, i també el color blau del que sembla “un llac” els fa associar el dibuix amb la dreta. Al mateix temps, expliquen que es veu “ordre i control en la zona definida, així com les lletres molt ben ordenades alfabèticament” (Jordi).

Aquells que marquen esquerra també parlen “d’una zona àrida amb una zona menys àrida. Esquerra perquè hi ha carència però al mateix temps una voluntat de millora” (Francisco).

Làmina 2

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

En la làmina 2, també trobem ambdues opcions. Pel color verd l'el relacionen amb l'ecologisme i l'esquerra.

Quan posen dreta ho justifiquen perquè “sembla una rajola de marbre, potser d'un bany de persones amb diners” (coincideixen tant el Santiago com l'Alejandro en aquest argument). El Ramon diu que li recorda un dels rombes que sortien a la televisió durant la dictadura.

Làmina 3

Dreta	Esquerra	Centre
75%	12,5%	12,5%

Aquí hi ha majoria de dreta, ja que sembla una lletra D i el pes de la imatge recau en la zona dreta. En algun cas, no es sap què posar i algun home diu que li recorda un sofà amb un coixí. S'asseuria per l'esquerra i per això, marca aquesta alternativa.

Làmina 4

Dreta	Esquerra	Centre
37,5%	50%	12,5

La làmina 4 presenta més esquerres, encara que estan bastant igualades les opcions. Les explicacions són diverses: des de la simple direcció que sembla anar cap el cantó esquerra a arguments més originals com, per exemple, “hi ha un conflicte, xoca contra la ratlla...” (Carles) o “em sembla un punt de creació. A continuació de la línia em suggereix una altra estrella d'aquest tipus. Veig un creixement” (Francisco).

A continuació, les explicacions per marcar dreta van des de que és un penjoll de dona fins a que hi ha una seqüència ordenada de lletres en direcció a la dreta.

Làmina 5

Dreta	Esquerra	Centre
100%	–	–

A la làmina 5, perceben unànimement dreta. El triangle està ubicat en la zona dreta. Aquest és l'únic argument donat.

Làmina 6

Dreta	Esquerra	Centre
25%	37,5%	37,5

Quan marquen esquerra, ho fan perquè els recorda o l'associen “a un logo d'un partit polític d'esquerres” (Josep), encara que “és d'esquerres però està en el punt de mira” (Carles). Altres raons són que els hi suggereix llibertat i progrés.

Interessant és l'explicació donada pel Joaquim que ha marcat dreta: “és un logo d'un partit d'esquerres, ecologista, però tatxat amb una ics”.

Làmina 7

Dreta	Esquerra	Centre
25%	75%	–

En la làmina 7, marquen més esquerra. El pes visual està situat a la banda esquerra i “suggereix també divergència, sortida del camí establert” (Jordi). Per l'Alejandro, és com si hagués un somni i un diàleg. Com diu ell, “somniem encara que sigui alguna cosa irrealitzable”. També diuen que la figura de l'esquerra es manté i la de la dreta sembla que es desinfla.

Quan es marca dreta és perquè “sembla una metàfora del Rajoy, silenci” (Joaquim) o “hi ha algú que té més veu que un altre, és una consulta que no es pot realitzar” (Francisco).

Làmina 8

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

Quan indiquen esquerra és perquè el vermell és un color tradicionalment utilitzat pels partits d'esquerres, encara que “és d'esquerres però més anarquisme” (Jordi). També destaquen el color vermell com un element agressiu i que significa perill.

Els que assenyalen dreta destaquen el control (“ull que controla”, “control però dins hi ha quelcom que va creixent”). També els recorda molt la imatge de l'esvàstica i el nazisme (coincideixen diversos homes en dir-ho) i l'agressivitat i violència que li atribueixen a la figura.

Làmina 9

Dreta	Esquerra	Centre
25%	12,5%	62,5

En aquesta làmina domina la percepció de centre, alternativa afegida per assenyalar que en la figura no els suggereix res, no saben què posar o es queden en blanc. No obstant això, hi ha algun home que marca aquesta alternativa de forma plenament conscient: “és un logo d’un sopa, pau i tranquil·litat encara que el triangle punxagut és agressiu (Joaquim).

El color blau l’associen a dreta; també remarquen per posar dreta que “hi ha molts elements controlats dins un ordre, dins una figura “ (Jordi).

Làmina 10

Dreta	Esquerra	Centre
87,5%	12,5%	–

Bàsicament, marquen dreta perquè destaca més la part dreta de les figures i està dibuixada en color blau. Diferents membres del grup fan referència a temes eclesiàstics (per la creu), fins i tot ho relacionen amb un bisbe (Joaquim).

En alguna ocasió, es marca esquerra i això dóna lloc a una explicació diferent: “el poder atendre a tothom es queda petit... la creu és la sanitat que augmenta.” (Francisco).

Làmina 11

Dreta	Esquerra	Centre
50%	37,5%	12,5%

En aquesta làmina marquen més la dreta. Les dues figures negres sembla un eix que separa les parts de la figura i donen més rellevància a la part dreta, on hi ha també més elements. El color blau també l’associen més a dreta.

Aquells que indiquen esquerra ho fan perquè “les dues figures blaves surten de la norma“(Jordi) i fins i tot, en algun cas, “és una seqüència de color que es posa blau i per a mi el blau és símbol d’esperança” (Francisco).

Làmina 12

Dreta	Esquerra	Centre
62,5%	25%	12,5

Marquen aquí més dreta, ja que ràpidament relacionen la figura dibuixada amb la corona i la monarquia. Hi ha qui veu una mà i com és destre, marca dreta (Santiago). També algú veu “un traçat tortuós” de la línia.

Els arguments per optar per l'esquerra són poc fonamentats. Es fixen més en les fletxes o veuen certa dispersió.

Làmina 13

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

Ambdues alternatives són assenyalades per un igual. Esquerra perquè sembla indicar aquesta direcció; també perquè “sembla una muntanya emergent i a sobre una mena de lluna que per a mi indica orientalisme” (Francisco).

Dues persones associen el dibuix amb el símbol Nike i marquen dreta. Com diu el Joaquim, “sembla una tecla d'ordinador amb el símbol Nike”.

Làmina 14

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

Assenyalen totes dues opcions. Dreta perquè pesa més el rectangle de la dreta. També expliquen que sembla que la part dreta de la figura està com tallada, com si li faltés alguna cosa.

Quan indiquen esquerra és “perquè semblen les vores del marc d'un quadre i són els de la part esquerra” (Santiago) o “perquè la figura central sembla un projecte i les tres fletxes, són les direccions, Per a mi, guanya protagonisme la fletxa vermella de dalt i ella indica esquerra” (Francisco).

Làmina 15

Dreta	Esquerra	Centre
12,5%	75%	12,5

Bàsicament, domina l'alternativa esquerra, perquè el sentit de la fletxa i el seu color els associen més a esquerra.

Quan diuen dreta és perquè creuen que és com “un remolí, un retorn a l'origen” (Francisco) o perquè és una fletxa molt envoltent i fa pensar en dreta.

Làmina 16

Dreta	Esquerra	Centre
75%	–	25%

En aquesta làmina, es tria majoritàriament dreta, fins i tot ho associen a extrema dreta. Una altra idea que surt és d'immobilisme. El color també els influeix.

Làmina 17

Dreta	Esquerra	Centre
87,5%	12,5%	–

Marquen dreta majoritàriament. Veuen una lletra D; hi ha a qui li recorda “una zona molt àrida, un camp ... potser la part castellana d'Espanya” (Joaquim).

En algun cas i vinculat a la fusta, a la natura i al reciclatge, es marca esquerra.

Làmina 18

Dreta	Esquerra	Centre
42,85%	42,85%	14,21%

Les dues alternatives estan molt igualades. Si marquen esquerra, donen més importància a la manovella que és la que té el control de la figura.

Quan escullen dreta, domina la sensació de que “falta aigua, és un dipòsit buit” (Joaquim) o “es queda sol el triangle blau, la dreta es queda sola” (Carles).

Làmina 19

Dreta	Esquerra	Centre
28,5%	57,1%	14,21%

Aquí observem més esquerra, ja que la part diferent, més desdibuixada és la de l'esquerra. També diuen que “és alguna cosa que s'està obrint, com un ou que es trenca, sensació de canvi” (Jordi).

Els arguments per marcar dreta són molt variats: control i dominació surten alguns cops. També hi ha qui veu “la cara d'una mosca” (Joaquim).

Una persona marca centre de forma premeditada i plenament conscient: per a ell, la figura representa l'equilibri, el centre.

Làmina 20

Dreta	Esquerra	Centre
28,5%	71,42%	–

La làmina 20 els suggereix més esquerra. El camí que fan tant la llum com els estels van en aquesta direcció. A més els estels es situen en la part esquerra del dibuix. També els suggereix evolució, progrés, moviment.

Quan diuen dreta és perquè donen més importància al color blau (dreta) que a una altra cosa.

Làmina 21

Dreta	Esquerra	Centre
28,5%	71,42%	–

Aquí trobem més marcatges d'esquerra. Per alguns simbolitza “pau” (Joaquim), per altres el full en blanc vol dir que “pots escriure les teves idees, expressar-te” (Ramon). L'Alejandro ho té clar: “com jo sóc de dretes, poso esquerra perquè a l'hora de plasmar les idees no hi ha manera de realitzar-les”.

En canvi, l'alternativa dreta la marquen perquè no hi ha res, està buit, no hi ha progrés ni evolució.

Làmina 22

Dreta	Esquerra	Centre
28,5%	71,42%	–

En la làmina 22, l'opció majoritària és esquerra, ja que observen més varietat i versatilitat, més colors en la part esquerra de la làmina i els crida més l'atenció.

Una raó per marcar dreta “és que la part dreta està alineada i ferma mentre que l'esquerra -els colors verd, groc i vermell- està fragmentada”(Joaquim).

Làmina 23

Dreta	Esquerra	Centre
14,2%	85,7%	–

L'opció que rep més adhesions és l'esquerra. Veuen un laberint amb una entrada per l'esquerra, una desembocadura d'un riu. També diuen que s'entra per l'esquerra i es fa camí” (Josep). Per algú, representa estabilitat dins d'una protecció.

Qui marca dreta, ho fa “perquè és un camí que no porta enlloc” (Ramon).

Làmina 24

Dreta	Esquerra	Centre
85,7%	14,21%	–

Predomina amb claredat l'opció dreta. Suggereix una força opressora; per a diferents membres del grup recorda el símbol de les SS.

Una altra explicació és “la pau que és el blanc i el negre que s'imposa, és la ruptura i l'agressivitat” (Joaquim).

Làmina 25

Dreta	Esquerra	Centre
57,1%	42,85%	–

Predomina lleugerament la dreta, encara que per poc marge. Crida més l'atenció la fletxa de color negre, que també és més llarga i assenyalava la direcció cap a l'esquerra. També hi ha qui creu que la fletxa blava pertany a la part dreta i llavors predomina aquesta banda.

Pel Francisco, l'explicació és clara: “hi ha diferents camins a seguir i la fletxa negra indica que anem cap a pitjor”.

2.5. Grup de discussió 45 homes i dones majors de 55 anys

Treball de camp: Barcelona, 11 de juny de 2015

Components

Nom	Edat	Nivell estudis	Situació laboral	Codi postal
Carme	74	Llicenciada	Jubilada	08014
Joan	67	Formació Professional	Jubilat (dissenyador gràfic)	08310
Jaume	63	Llicenciat	Jubilat (assegurances)	08025
Pere	56	Diplomat universitari	Pensionista	08021

Transcripció**Làmina 1**

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

En aquesta làmina, els membres d'aquest grup no coincideixen. Els que diuen dreta parlen de que la figura ("un núvol") indica cap la direcció dreta; també comenten els colors blaus i terra que els suggereix més dreta.

Aquells que marquen esquerra parlen de que la part de la figura que està més fixe i assentada és l'esquerra i, per tant, la resta de la figura surt de la part esquerra.

Làmina 2

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

En la làmina 2, les opcions estan molt igualades. Les persones que posen esquerra ho realitzen de forma inconscient, o perquè "la figura està una mica més situada cap a l'esquerra" sense saber explicar els motius o els perquè.

El Jaume marca dreta pels colors "molt foscos, tenebrosos".

Làmina 3

Dreta	Esquerra	Centre
25%	50%	25%

Novament, trobem una disparitat d'opinions. En aquest cas (i també en altres) apareix l'opció "centre" perquè "pot ser tantes coses – una gorra, una D...- que no sé". Cal remarcar que aquest grup, detectem moltes resistència a deixar-se portar i manifestar el que els suggereix cada làmina.

Qui marca dreta és degut a que li recorda una lletra D i la part corba està també a la dreta; fins i tot la part corba permetria "modificar-la si calgués".

En algun cas s'escull esquerra "perquè sembla una D, doncs poso el contrari (Joan).

Làmina 4

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

La làmina 4 també presenta opinions molt diferents. Els que marquen dreta ho fan degut a que el dibuix acaba a la dreta o no saben explicar cap argument.

Per contra, aquells que escullen esquerra atribueixen al dibuix "llibertat, una línia oberta, que no es tanca..." (Jaume) o "perquè sembla que hi ha un moviment, una sinergia cap a l'esquerra" (Pere).

Làmina 5

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

A la làmina 5, perceben tant dreta com esquerra. Dreta perquè el triangle està més a la dreta. El Pere explica que ha escollit esquerra "perquè si miro des d'aquí seria dreta, però si m'identifico amb la figura em suggereix esquerra".

En aquest dibuix, comencen a associar els dibuixos amb objectes concrets: "és una senyora que porta dues arracades i se li ha caigut una.... també pot ser el forat del pany per espigar al veí..." (Carme).

Làmina 6

Dreta	Esquerra	Centre
25%	75%	–

Marquen esquerra perquè és on es concentren més els elements. També pel color verd que l'associa a "ecologia, el camp..." Quan marquen dreta no saben perquè escullen aquesta opció i no l'altra.

Làmina 7

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

En la làmina 7, marquen tant esquerra com dreta. En alguns casos, donen més importància a la bafarada gran i assenyalen esquerra, En altres casos, diuen dreta perquè els crida més l'atenció la figura petita; també "per raons estètiques, les línies no tant rectes i més corbes".

Aquesta làmina també provoca una petita història: "és un globus que se li ha escapat a un nen i ha criat un globus més petit..." (Carme).

Làmina 8

Dreta	Esquerra	Centre
50%	25%	25%

Indiquen dreta perquè "és una figura negativa, vermella, assenyalada prohibició" (Jaume) o fins i tot "una caperuza" d'aquelles de Setmana Santa" (Carme).

El Joan ens explica que "he posat esquerra perquè hi ha més volum en la part esquerra. Tal com jo ho entenc, és com si una persona ens mira a nosaltres des de la làmina ...".

Làmina 9

Dreta	Esquerra	Centre
50%	25%	25%

De nou, manifesten moltes resistències: "aquí el truco és que hem de dir dreta o esquerra i està tot centrat, oi?". També per això, en algun cas, opten per posar centre i no decantar-se per cap opció.

El color blau cobra protagonisme, tant per qüestions de gust ("és un color que m'agrada") com per ser un element clau a l'hora de marcar una alternativa: "dreta perquè el blau és el color del PP" (Jaume).

Làmina 10

Dreta	Esquerra	Centre
25%	75%	–

Bàsicament, marquen esquerra: “aquí no hi ha la simetria d’abans... quant més asimètric, més fàcil és fer volar coloms” (Pere) o perquè perceben més volum a l’esquerra.

El Jaume comença a dir “segur que hi ha un contingut polític, no crec que sigui una qüestió d’espais o volums... la creu podria ser una creu de malta...”. Per aquesta raó posa dreta. També influeix el color blau per posar aquesta alternativa.

Làmina 11

Dreta	Esquerra	Centre
100%	–	–

Tots assenyalen dreta. Les raons són dues: hi ha més elements a la part dreta del dibuix (la qual cosa provoca que la part dreta pesi més) i els colors blaus i grisos els associen a la dreta.

Làmina 12

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

Bàsicament es fixen més en la figura que en les fletxes i el seu sentit. No obstant això, uns ho associen amb dreta i d’altres amb esquerra.

Les explicacions per optar per l’esquerra són variades: “ són els dits d’una mà, un guant..” (Carme); “ jo marco esquerra perquè hi ha divergències, també em recorda els dits d’una mà” (Jaume).

Aquells que marquen dreta ho tenen clar: recorda una corona, la monarquia.

Làmina 13

Dreta	Esquerra	Centre
25%	75%	–

Predomina l’opció esquerra: la figura dibuixada “sembla un ocell volant i va en direcció oest,... per tant, esquerra” (Carme). A més, també parteixes de l’esquerra al mirar o fer el dibuix.

Quan es diu dreta, és pel conjunt: “tons blaus, un mirador amb mitja lluna...” (Jaume).

Làmina 14

Dreta	Esquerra	Centre
25%	75%	–

Assenyalen esquerra fonamentalment. Una de les explicacions és perquè està com capgirat i això els fa apostar per esquerra. També perquè “marca el rectangle del mig i està com estancat, mentre que la resta de figures semblen més obertes...” (Jaume). Hi ha més moviment a l’esquerra.

Làmina 15

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

Indiquen totes dues alternatives. Els que diuen dreta ho justifiquen dient “que és com un remolí que va cap a la dreta” (Pere).

En canvi, d’altres assenyalen esquerra perquè la fletxa apunta cap a aquesta direcció.

Làmina 16

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

En aquesta làmina tampoc hi ha una opció clara. Aquells que trien dreta, no saben perquè ho fan, potser perquè veuen que és una figura sense moviment. Quan opten per esquerra, “si t’identifiques amb la figura, veus que es desplaça cap a l’esquerra” (Pere). Algú veu un caputxí de Setmana Santa (Joan).

Làmina 17

Dreta	Esquerra	Centre
25%	75%	–

Marquen més l’esquerra en la làmina 17. El Jaume associa la làmina a l’esquerra “pel color de fusta, fòrmica... sembla un taulell de cuina...”. El color (més que la forma) incideix més a l’hora de posar una opció o una altra.

Làmina 18

Dreta	Esquerra	Centre
100%	–	–

Clarament, veuen la làmina com dreta. El 100% dels membres del grup assenyalen dreta: “és una figura buida; encara que hi ha un triangle, em suggereix dreta” (Joan). També esmenten que marca més la direcció cap a la dreta.

Làmina 19

Dreta	Esquerra	Centre
75%	–	25%

Una persona marca centre i la resta, dreta. El dibuix els sobta bastant. L’opció dreta es marca fonamentalment perquè si comences a dibuixar o mirar el dibuix, el traç va cap a la dreta.

Làmina 20

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

La làmina els suggereix tant dreta com esquerra, Quan diuen esquerra és perquè pesa més aquest cantó.

Quan escullen dreta és degut a que la part més il·luminada està a la dreta, i també perquè els estels recorden més la dreta.

Làmina 21

Dreta	Esquerra	Centre
–	100%	–

Guanya aquí l’opció esquerra. Com diu el Pere “ho desconegut és més irracional”. Altres comentaris que es fan són: “espai en blanc, lliure... és un espai de creativitat” (Carme), “tot és possible, pots crear” (Jaume).

Làmina 22

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

Molt igualat, no hi ha una opció clara. Quan diuen dreta és perquè els colors recorden dreta i són harmoniosos.

En algun cas es diu esquerra “perquè els colors de la dreta són massa bonics i trio llavors esquerra” (Pere).

Làmina 23

Dreta	Esquerra	Centre
75%	25%	–

Si entres en aquesta mena de “laberint” aniries cap a la dreta. Aquesta raó provoca que molts d’ells assenyalin dreta.

Aquell que marca esquerra ho fa perquè la entrada/sortida està ubicada al cantó esquerra i “això és el que dóna aire al dibuix” (Jaume).

Làmina 24

Dreta	Esquerra	Centre
50%	50%	–

Les dues alternatives queden igualades. Alguns no saben explicar les raons que els porten a indicar una opció però d’altres expliquen que és el moviment, el dinamisme del dibuix els que els fa decantar per dreta o esquerra. Curiosament, la mateixa explicació fa que alguns marquin dreta i altres esquerra.

Làmina 25

Dreta	Esquerra	Centre
100%	–	–

Predomina la dreta. Els crida més l’atenció la part de color negre, que l’associen a la dreta: “els nazis, els feixistes, els camises negres.....”, encara que el Pere fa un clar incís: “també porten negre els anarquistes”. No obstant això, la làmina els suggereix dreta a tots ells.